

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

Πρωτοπορίες στην ευρωπαϊκή λογοτεχνία και στην τέχνη του 20^{ού} αιώνα

Ενότητα 2: Πρωτοπορίες: Φουτουρισμός

Άννα-Μαρίνα Κατσιγιάννη

Τμήμα Φιλολογίας

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά **ΠΠ**
μαθήματα

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ερωτήσεις ανοιχτού τύπου για την εμπέδωση της ενότητας 2

1. Να αναφέρετε δύο γενικά χαρακτηριστικά και τέσσερα βασικά χαρακτηριστικά του μοντερνισμού.
2. Ποια βασική ιδέα υποστηρίζει ο ιταλικός φουτουρισμός;
3. Να παρουσιάσετε τα χαρακτηριστικά του φουτουρισμού στη λογοτεχνία.

Απαντήσεις

1. Δύο γενικά χαρακτηριστικά του μοντερνισμού είναι τα εξής:
 - Ο μοντερνισμός αποτελεί ένα κίνημα που εξεγέρθηκε ενάντια στον παραδοσιακό αστικό πολιτισμό. Αμφισβήτησε τις παραδοσιακές αξίες και επιχείρησε να καταργήσει τους καθιερωμένους κανόνες και τις συμβάσεις μέσα από ριζοσπαστικούς πειραματισμούς κάθε είδους, ενώ έδωσε ιδιαίτερη προσοχή στην υποκειμενική συνείδηση του ατόμου και στην αλλοτρίωσή της.
 - Το εύρος του μοντερνισμού δεν περιορίζεται γεωγραφικά, ούτε εστιάζεται μόνο στο χώρο της λογοτεχνίας ή της τέχνης. Παράλληλες εξελίξεις παρατηρούνται στο πεδίο των επιστημών του ανθρώπου και στις φυσικές επιστήμες.
 - Βασικό γνώρισμα της μοντέρνας ποίησης είναι η βίαιη ρήξη με το παρελθόν σε έναν κόσμο που υφίσταται διαρκείς μεταβολές. Το μέτρο και η ομοιοκαταληξία εγκαταλείπονται και επικρατεί ο ελεύθερος στίχος, η συντακτική οργάνωση παραβιάζεται και υποκαθίσταται από αποσπασματικά εκφωνήματα και ελλειπτικές προτάσεις, η στίξη καταργείται. Οι τολμηρές μεταφορές και οι απροσδόκητοι συνδυασμοί ετερόκλητων λέξεων κυριαρχούν και οι εικόνες ή οι ελεύθεροι συνειρμοί αφθονούν.
 - Ελεύθερος στίχος, άλογο στοιχείο, σκοτεινότητα, δραματικότητα.
2. Ο Φουτουρισμός υποστηρίζει την έντονη αντίδραση σε καθετί παραδοσιακό και την ολοκληρωτική απόρριψη του παρελθόντος και όλων όσων το αντιπροσωπεύουν. Όπως φαίνεται και από το όνομά του, μέσα από την απόρριψη του παρελθόντος, ο φουτουρισμός επιθυμεί να υμνήσει το μέλλον και ειδικά αυτό που θα προσφέρει στην ανθρωπότητα ο σύγχρονος τεχνολογικός και βιομηχανικός πολιτισμός. Οι φουτουριστές καλλιτέχνες υμνούν τη δύναμη, την ταχύτητα, τη μηχανή, ακόμη και τα πολυβόλα ή τον πόλεμο, αφού με αυτά αλλάζει ο κόσμος.
3. Σε ό,τι αφορά τη λογοτεχνία, τα βασικά χαρακτηριστικά του φουτουρισμού είναι τα εξής:
 - Προσπάθεια για τη δημιουργία μιας νέας αισθητικής, η οποία θα μεταμορφώσει κυριολεκτικά την τέχνη· για τους φουτουριστές, όλα τα θέματα και όλες οι μορφές είναι κατάλληλες για την τέχνη και τίποτε δεν πρέπει να αποκλείεται εξ αρχής.

- Συστηματική προσπάθεια για τη δημιουργία νέων μορφών τέχνης: οι φουτουριστές εγκαταλείπουν όλους τους καθιερωμένους ποιητικούς ρυθμούς και προωθούν τη χαλαρή και ανορθόδοξη πολλές φορές σύνταξη, την ολοκληρωτική απουσία στίξης, τα λεγόμενα γεωμετρικά ή σχηματικά και ταυτόχρονα φωνητικά ποιήματα, τις τεχνικές του κολάζ και του μοντάζ, τη μέθοδο των ελεύθερων λέξεων σε συνδυασμό με τις πιο αναπάντεχες και συναρπαστικές εικόνες, ένα εντελώς νέο ποιητικό λεξιλόγιο, το οποίο περιλαμβάνει ακόμη και μαθηματικά σύμβολα, κτλ.